

COLOURS 17th
of OSTRAVA!!!

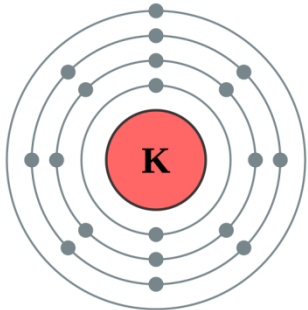
BACK TO

BASICS

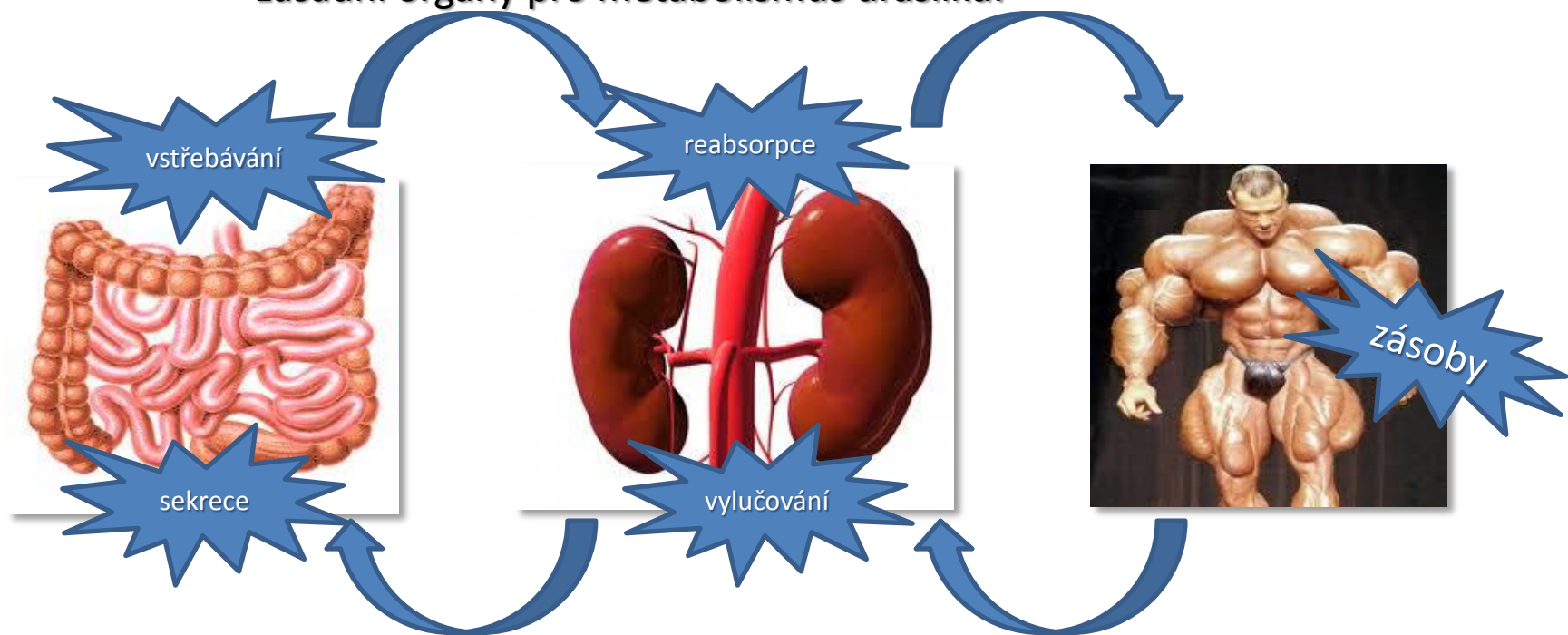
Draslík

Jiří Chvojka

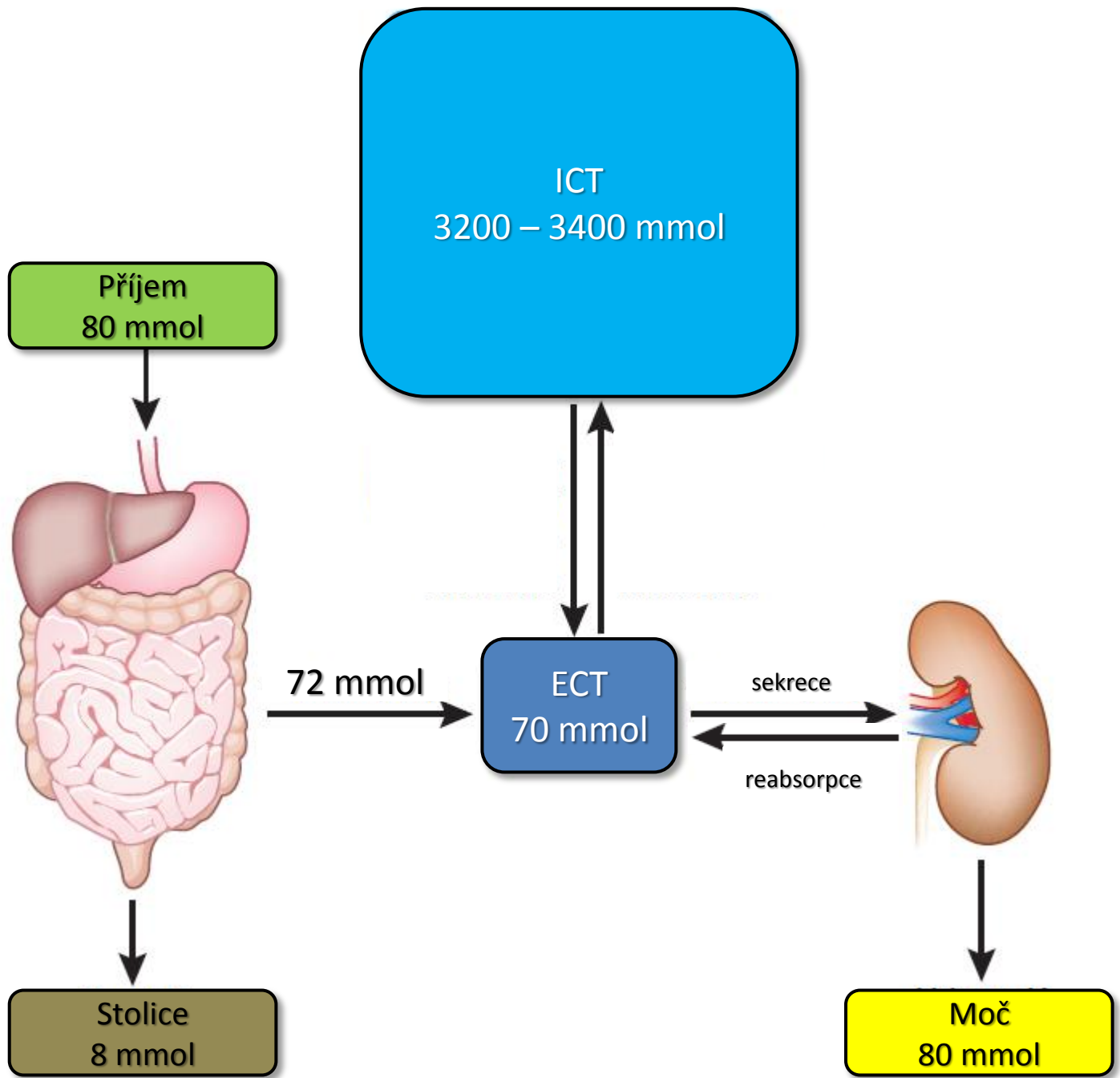

- nejvýznamnější intracelulární kationt
- 50 mmol/kg tělesné hmotnosti, 90-100g
- 98% v ICT
- průměrná koncentrace 140-150 mmol/l v ICT
- normální plazmatická hladina 3.7-5.3 mmol/l
- ovlivňuje funkci intracelulárních enzymů a excitabilitu tkání
- excitabilita ovlivněna především K_I/K_E
- malé změny koncentrací vedou k významným změnám excitability
- zásadní orgány pro metabolismus draslíku:

• plazmatické změny draslíku spojené s nárůstem mortality

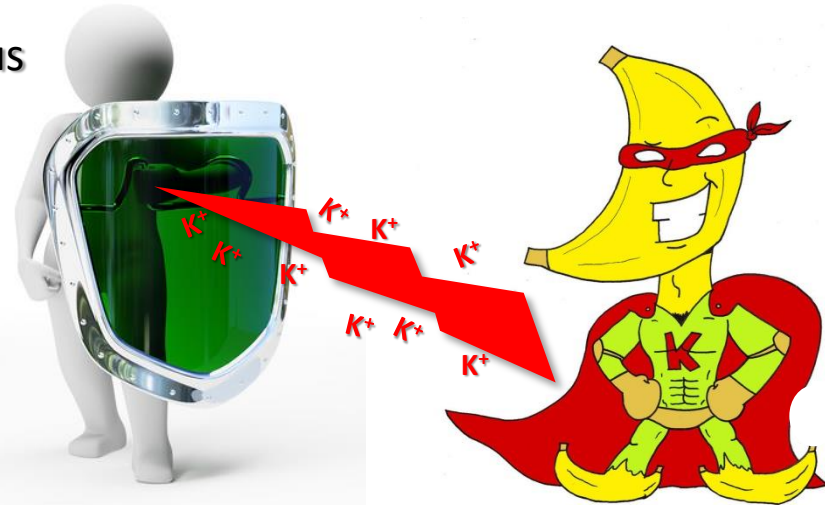
The relationship between serum potassium, potassium variability and in-hospital mortality in critically ill patients and a before-after analysis on the impact of computer-assisted potassium control
Critical Care

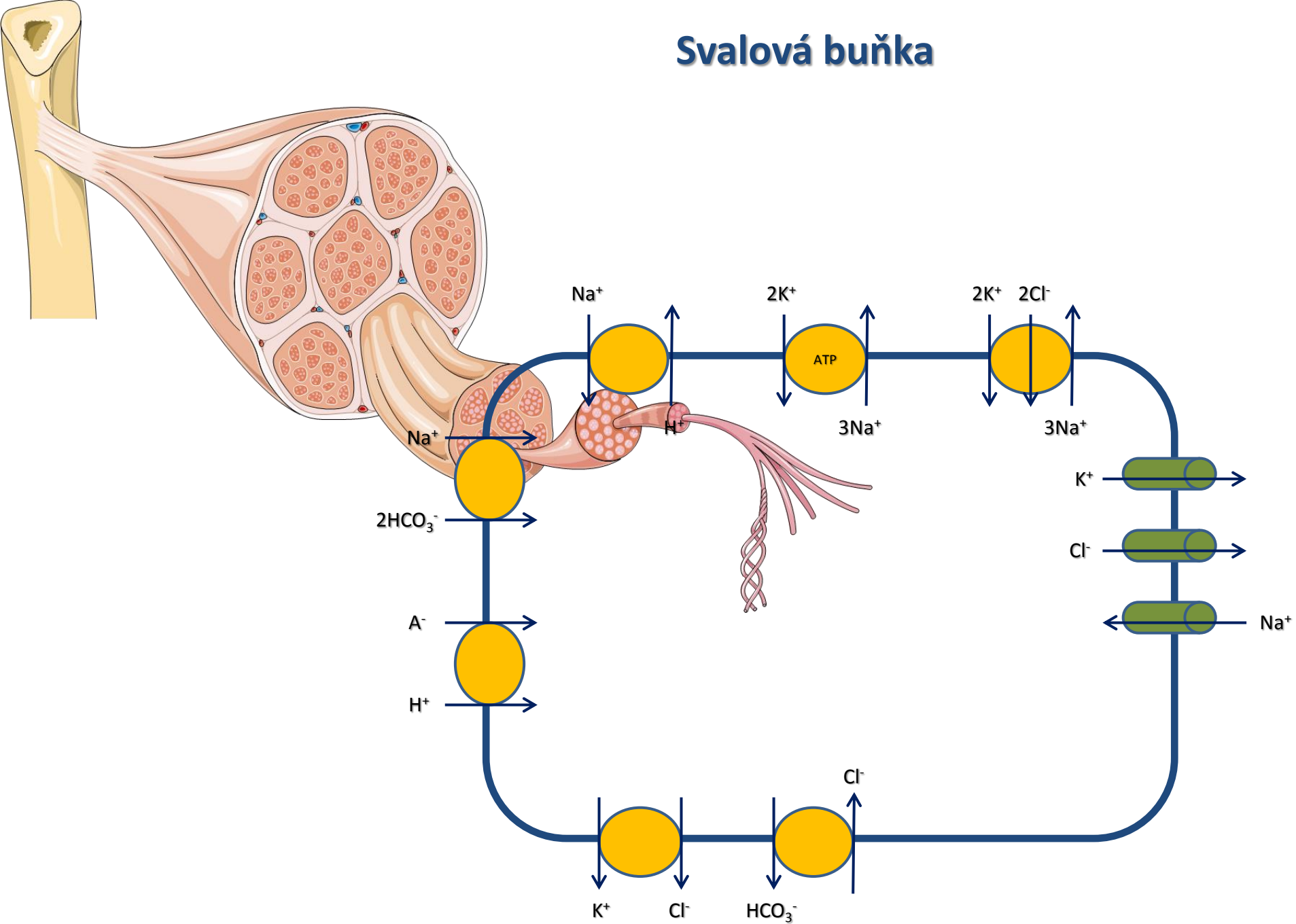

- vylučování draslíku ledvinami je poměrně pomalý regulační mechanismus
- krátkodobé udržování draslíkové homeostázy se děje převážně **transcelulárním shiftem**
- dlouhodobé hospodaření draslíkem ovlivněno příjmem a vylučováním ledvinami

- po akutní náloži draslíku potravou pouze 50% je vyloučeno v následujících 4 – 6 hodinách ledvinami
- ze zbývajících 50% je více než 80% zadrženo ve tkáních, přechod do buněk svalů, jater, zvýšené vylučování draslíku střevem
- velmi těsně hormonálně kontrolovaný mechanismus

Svalová buňka

Regulace vstupu draslíku do/z buňky

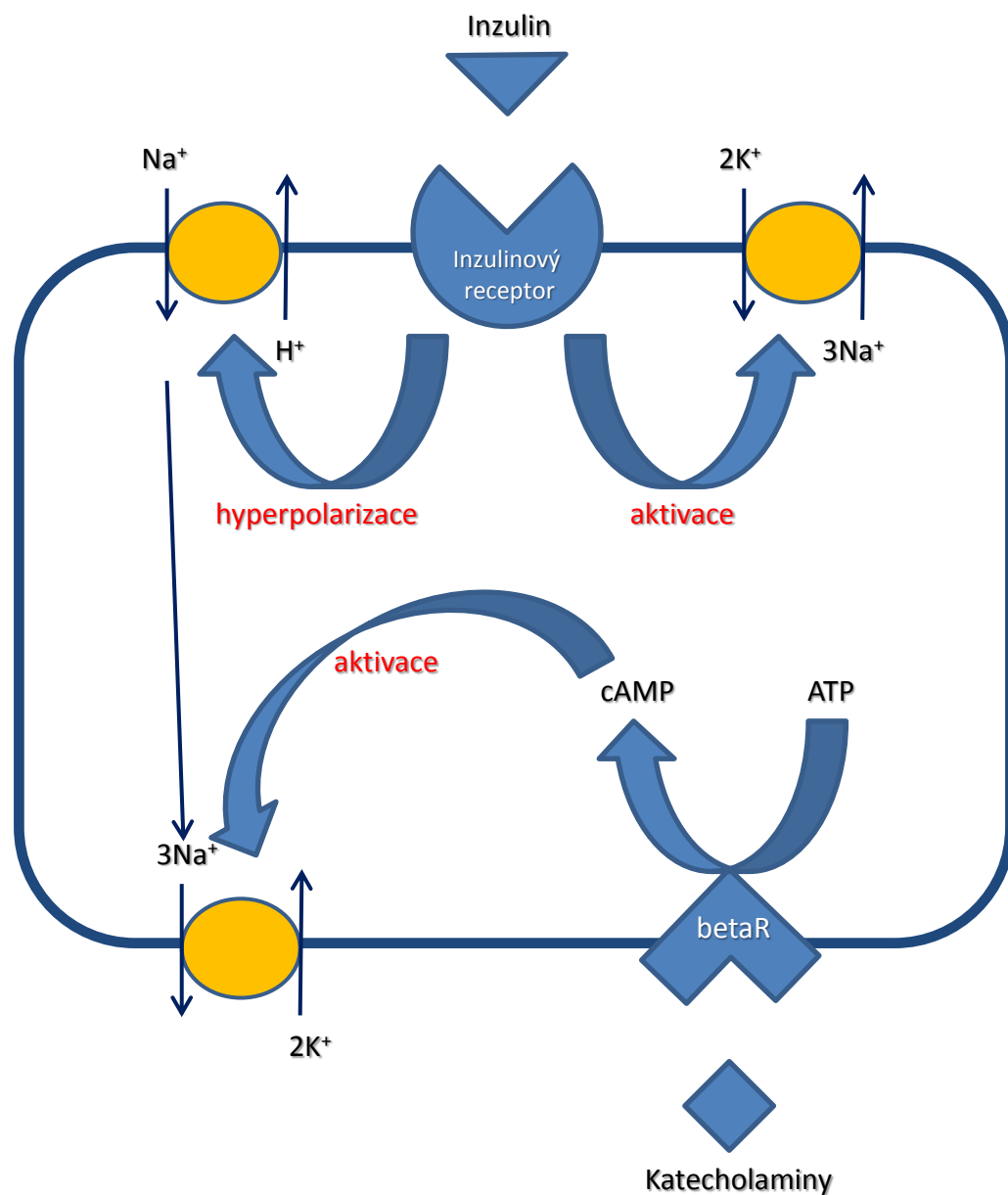
Kalémie

Inzulin

Katecholaminy

pH

Aldosteron

Regulace vstupu draslíku do/z buňky

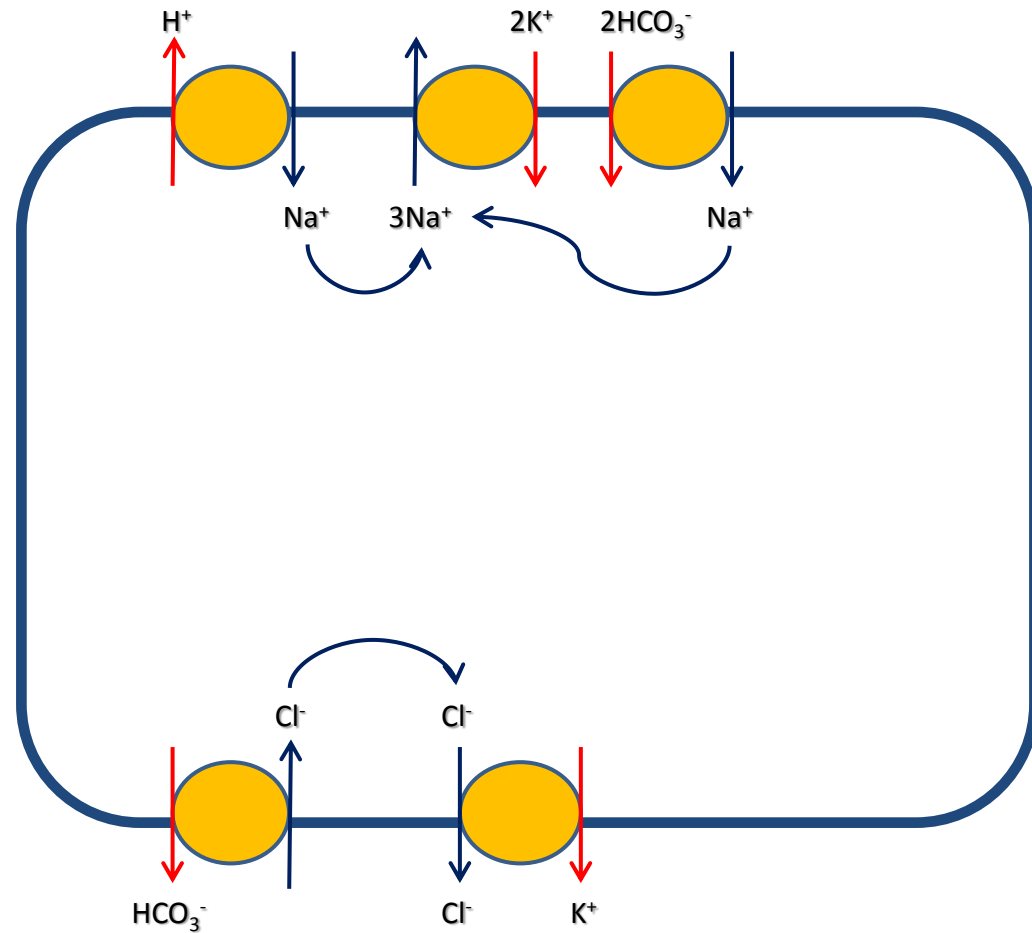
Kalémie

Inzulin

Katecholaminy

pH

Aldosteron

Regulace vstupu draslíku do/z buňky

Kalémie

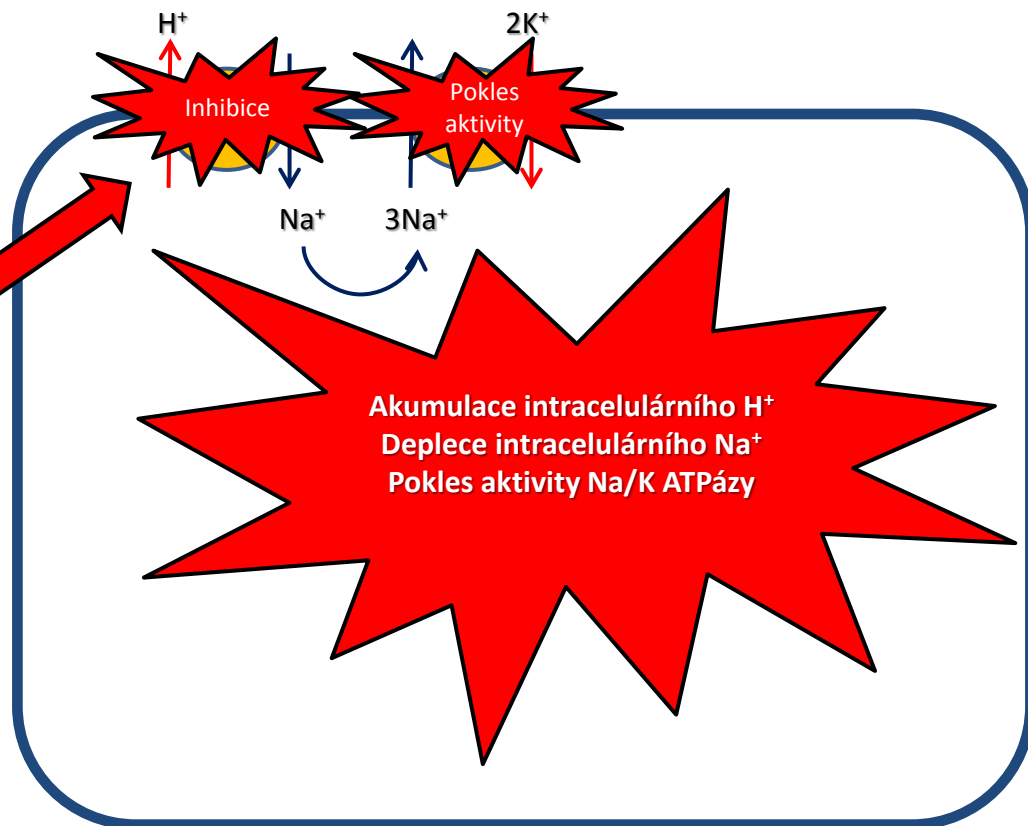
Inzulin

Katecholaminy

pH

Aldosteron

Acidóza

Regulace vstupu draslíku do/z buňky

Kalémie

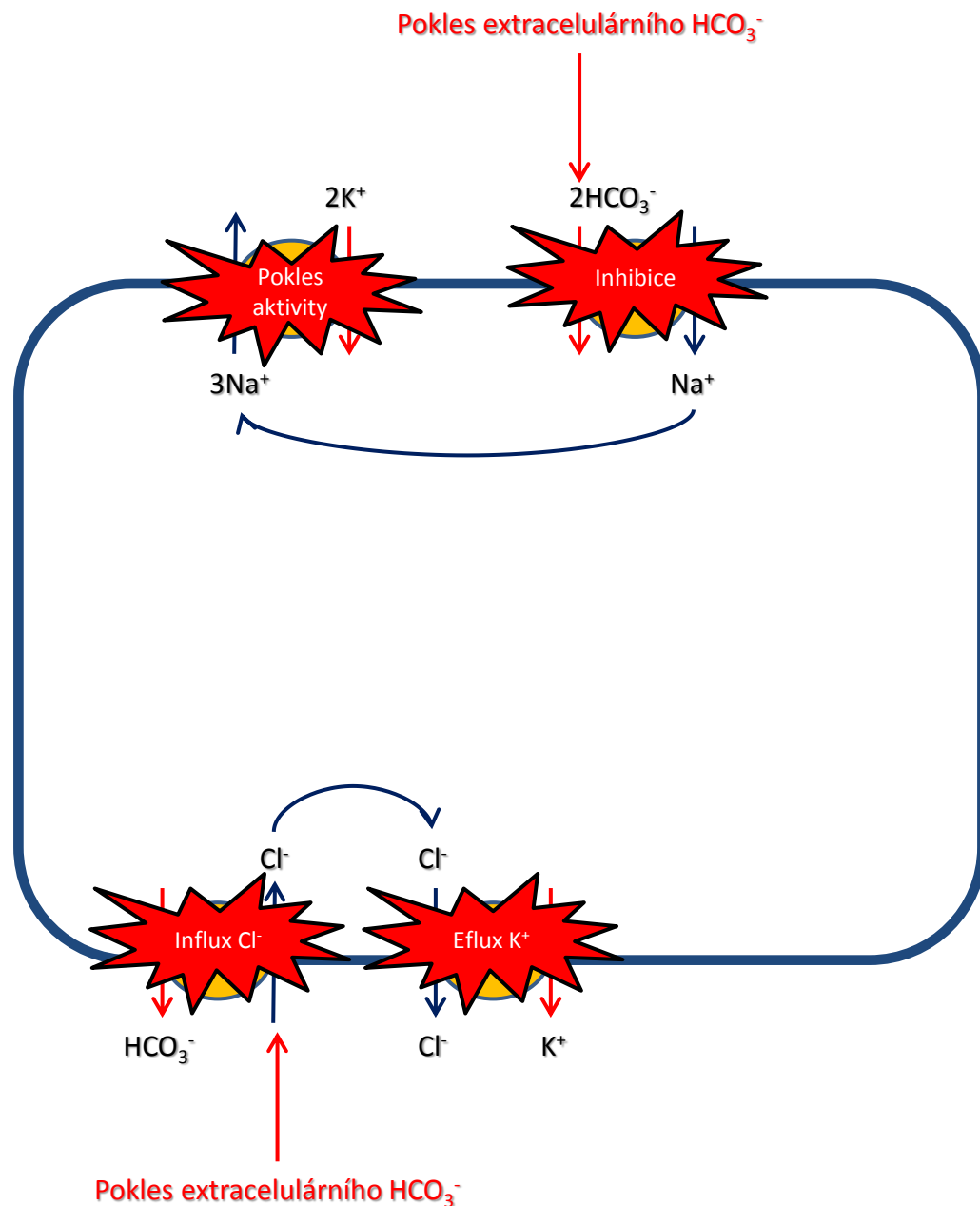
Inzulin

Katecholaminy

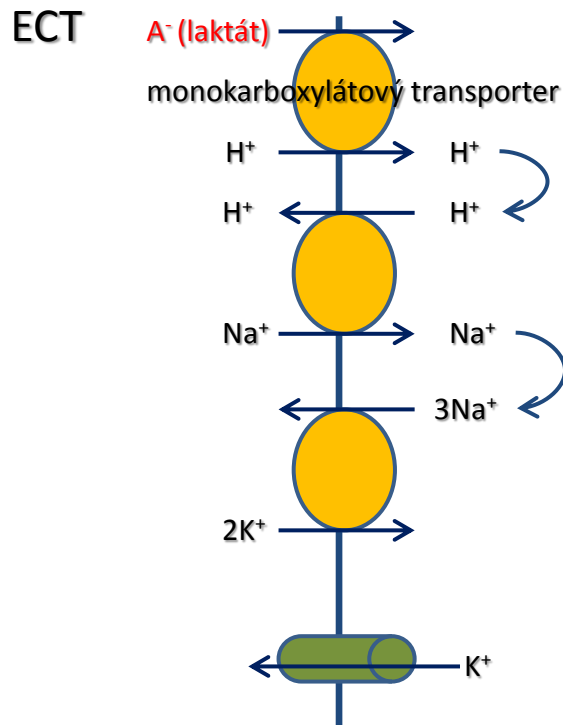
pH

Aldosteron

Acidóza

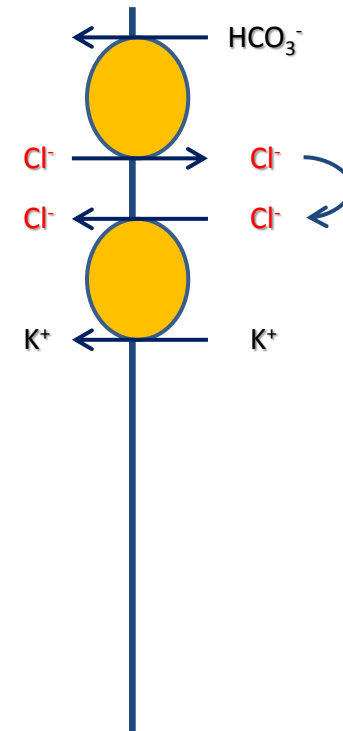
Hyperchloremická metabolická acidóza způsobuje větší eflux draslíku extracelulárně než high-anion gap acidóza (např. laktátová) .

High-anion gap acidosis

ICT

ECT

ICT

Hyperchloremic acidosis

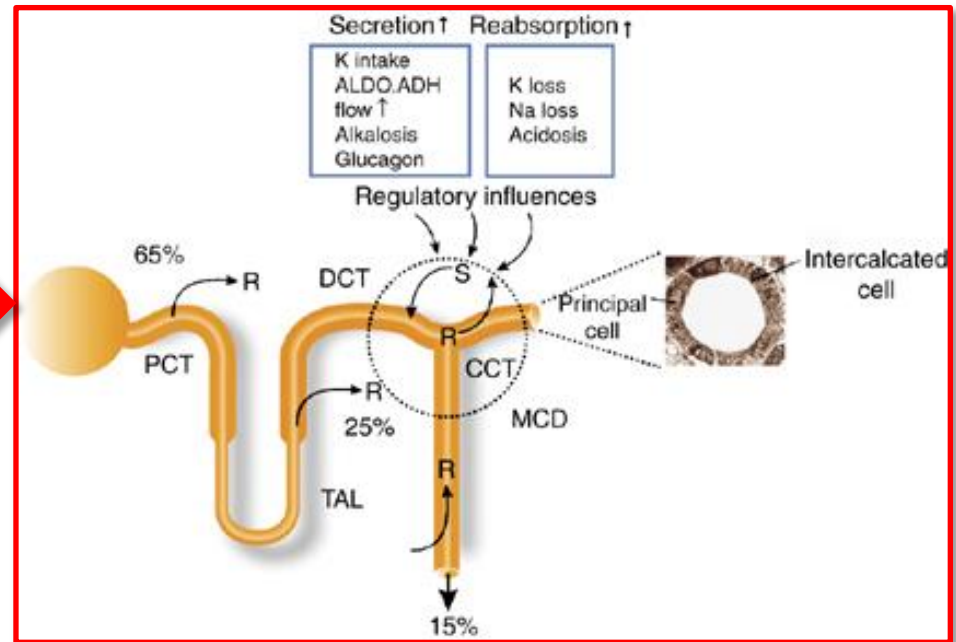
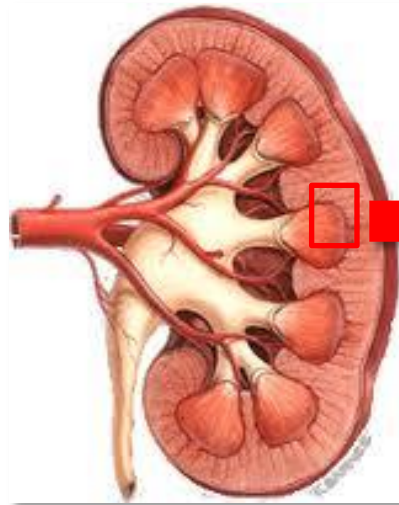
- na extracelulární koncentraci draslíku má vliv extra a intracelulární acidóza
- při organické high-anion gap acidóze stimuluje intracelulární influx sodíku aktivitu Na/K ATPázy
- Na/K ATPáza současně ovlivněna intracelulárním pH, její aktivita závisí na tíži intracelulární acidózy
- čím nižší intracelulární pH tím větší míra inhibice Na/K ATPázy

Relationship between blood pH and potassium and phosphorus during acute metabolic acidosis

J. R. Oster , G. O. Perez , C. A. Vaamonde

American Journal of Physiology - Renal Physiology Published 1 October 1978

Ledviny

- pasivní reabsorpce v proximálním tubulu (70% filtrovaného draslíku)
- reabsorpce v tlustém raménku Henleovy kličky (25%) pomocí $\text{Na}^+\text{-K}^+\text{-Cl}^-$ ko-transportu
- v distálním nefronu dochází k reabsorpci za účasti K^+/H^+ antiportu (interkalární buňky)
- dochází zde však i k sekreci (ROMK a BK kanály)
- zásadní pro hospodaření s draslíkem v ledvinách jsou

1. kalémie
2. aldosteron

DRASLÍK

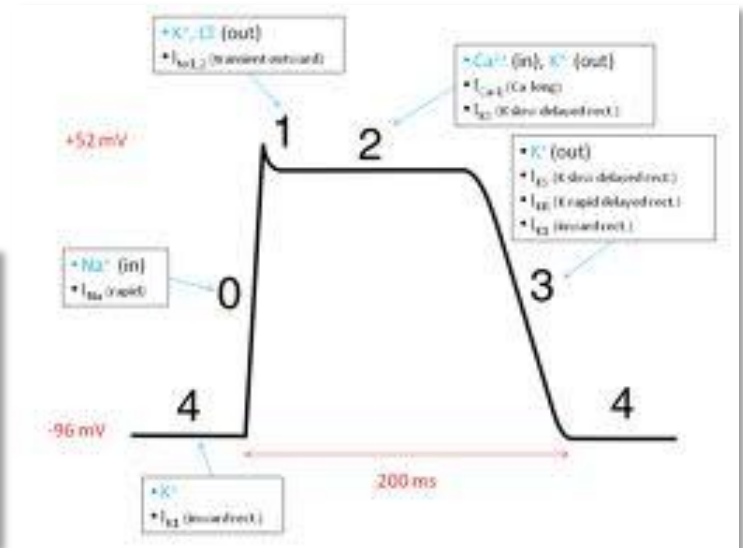
- zásadní význam pro vzrušivost nervové a svalové tkáně
- podílí se na repolarizaci a obnově KMP

WARNING

Normální plazmatická hladina K⁺ nevyklučuje poruchu jeho homeostázy. (není přesným odrazem zásob)

Hladinu draslíku interpretujeme vždy současně s pH.

Přesun draslíku extracelulárně zvyšuje	Přesun draslíku extracelulárně snižuje
<i>Hyperchloremická acidóza (významně)</i>	<i>Metabolická alkalóza</i>
<i>Organická acidóza (mírně)</i>	<i>Respirační alkalóza</i>
<i>Respirační acidóza (mírně)</i>	<i>Inzulin</i>
<i>Deficit inzulinu</i>	<i>Beta stimulace</i>
<i>Nedostatečná beta stimulace</i>	
<i>Hyperosmolarita</i>	
<i>Deficit aldosteronu</i>	

HYPOKALÉMIE

- mírná 3.5-3.0mmol/l
  - střední 3.0-2.5mmol/l
  - těžká <2.5mmol/l
-
- nejčastější minerálová dysbalance u hospitalizovaných pacientů
  - mírná u 20% pacientů, těžká u 2-5%

Postgraduate Medical Journal (1986) **62**, 187–191

Hospital Practice

Record linkage study of hypokalaemia in hospitalized patients

B.J. Paice, K.R. Paterson, F. Onyanga-Omara, T. Donnelly, J.M.B. Gray and D.H. Lawson

Postgrad Med J 2001;77:759–764

Hypokalaemia and hyperkalaemia

Nephrol Dial Transplant (2007) **22**: 3471–3477

doi:10.1093/ndt/gfm471

Advance Access publication 10 September 2007

Original Article

Hypokalaemia and subsequent hyperkalaemia in hospitalized patients

NDT
Nephrology Dialysis Transplantation

Příčiny hypokalémie

Zvýšené ztráty draslíku

Léky (diuretika, laxativa, steroidy)

Ztráty GIT (průjmy, zvracení, ileostomie, střevní píštěle vilózní adenom)

Ztráty ledvinami (Bartter, Liddle, Gitelman sy, nefrogenní DI, tubulární poruchy)

Endokrinní (hyperaldosteronismus, Cushing, Conn sy)

Transcelulární shift

Beta-adrenergní stimulace

Inzulin

Alkalóza

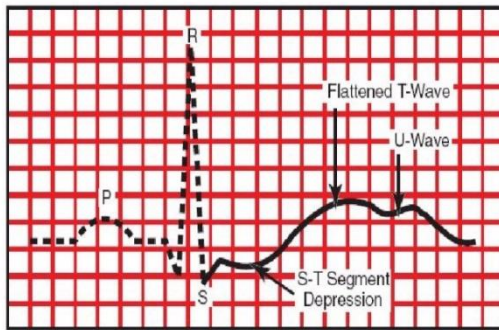
Hypokalemická periodická paralýza

Snížený příjem draslíku potravou

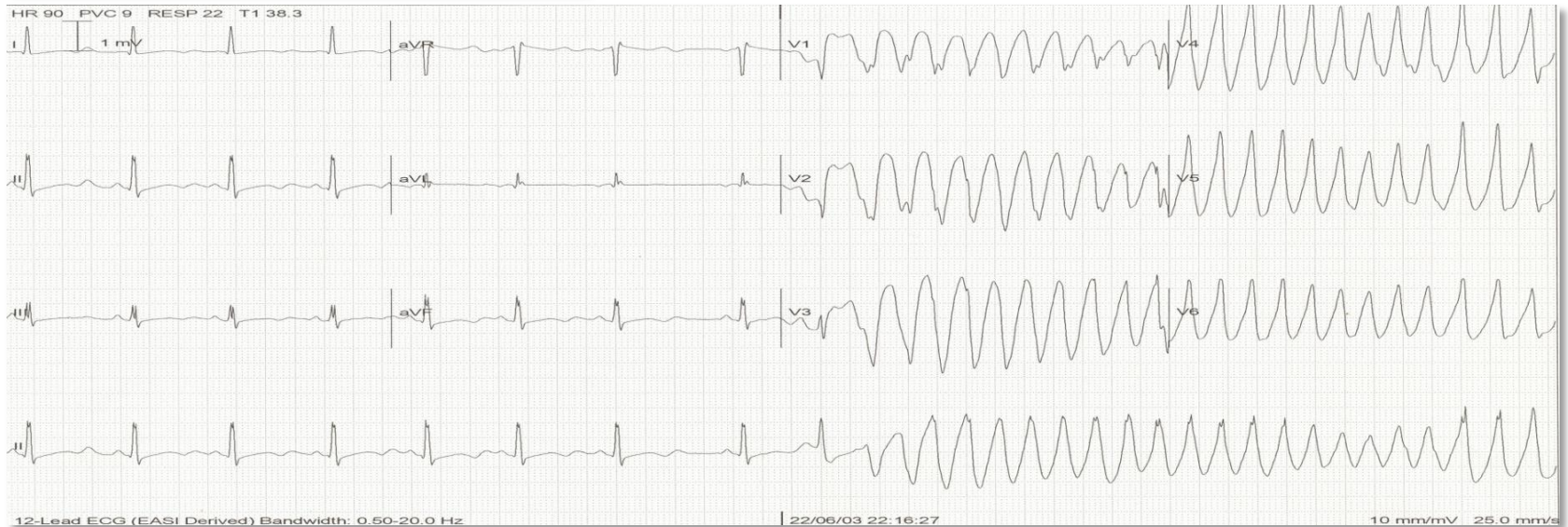
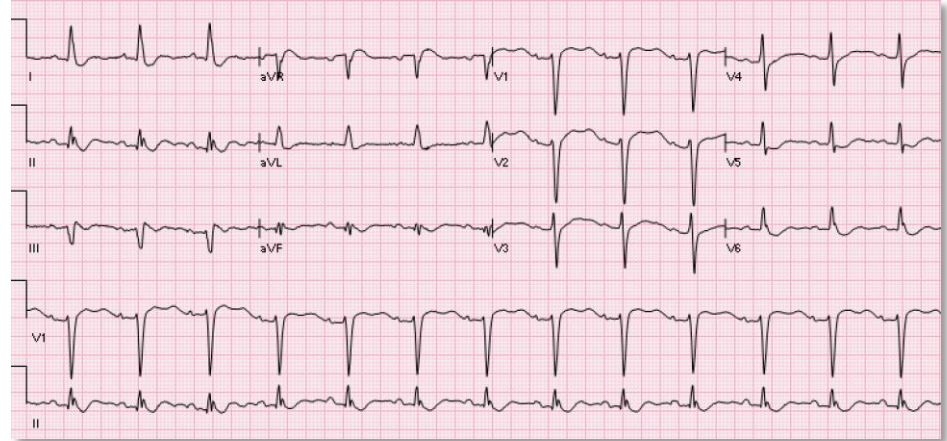
Deplece hořčíku

- klinická manifestace hypokalémie následkem účinku na klidový membránový potenciál a aktuálního stavu acidobáze
- proarytmogenní působení
- v kardiomyocytech dochází k prodloužení repolarizace (oploštělá, bifazická vlna T, vlna U, prodloužení QT)
- pomalé vedení vzruchu (prodloužení PQ, rozšíření QRS)
- komorová extrasystolie, komorová tachykardie, torsades de pointes, komorová fibrilace

Hypokalemia—ECG tracing has ST-segment depression, flattened T-wave, and a U-wave.

- v myocytu svalů vede hypokalémie k hyperpolarizaci
- myocyt je tak více refrakterní k excitaci
- projevuje se svalovou slabostí, především velkých svalových skupin
- při progresi může dojít až k paralýze dýchacího svalstva
- zácpa, paralytický ileus
- rizikové pacienti: **s ICHS, srdečním selháním, léčení digoxinem**

Kdy myslím na hypokalémii?

Hypokalémie

EKG změny (vlna U, změny ST úseku, oploštění/inverze T)

Arytmie

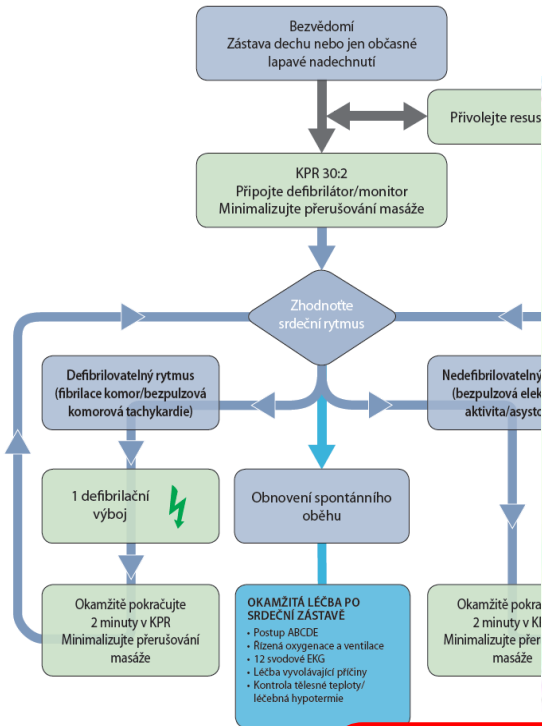
Myalgie, svalová slabost až paralýza, zácpa

Paralytický ileus

Rozšířená neodkladná resuscitace Univerzální algoritmus

BĚHEM KPR

- Zajištěte vysokou kvalitu KPR: správnou frekvenci a hloubku stlačování hrudníku i jeho úplné uvolňování
- Před každým přerušením KPR si dále činnost dopředu naplánujte
- Podávejte kyslík
- Zvažte definitivní způsob zajištění dýchacích cest a kapnometrii
- Po definitivním zajištění dýchacích cest nepřerušujte srdeční masáž
- Zajištěte vstup do cévního řečiště (periferní žíla nebo intraosměrní vstup)
- Podajte adrenalin každých 3-5 min
- Zajištěte léčbu reverzibilních příčin

REVERZIBILNÍ PŘÍČINY

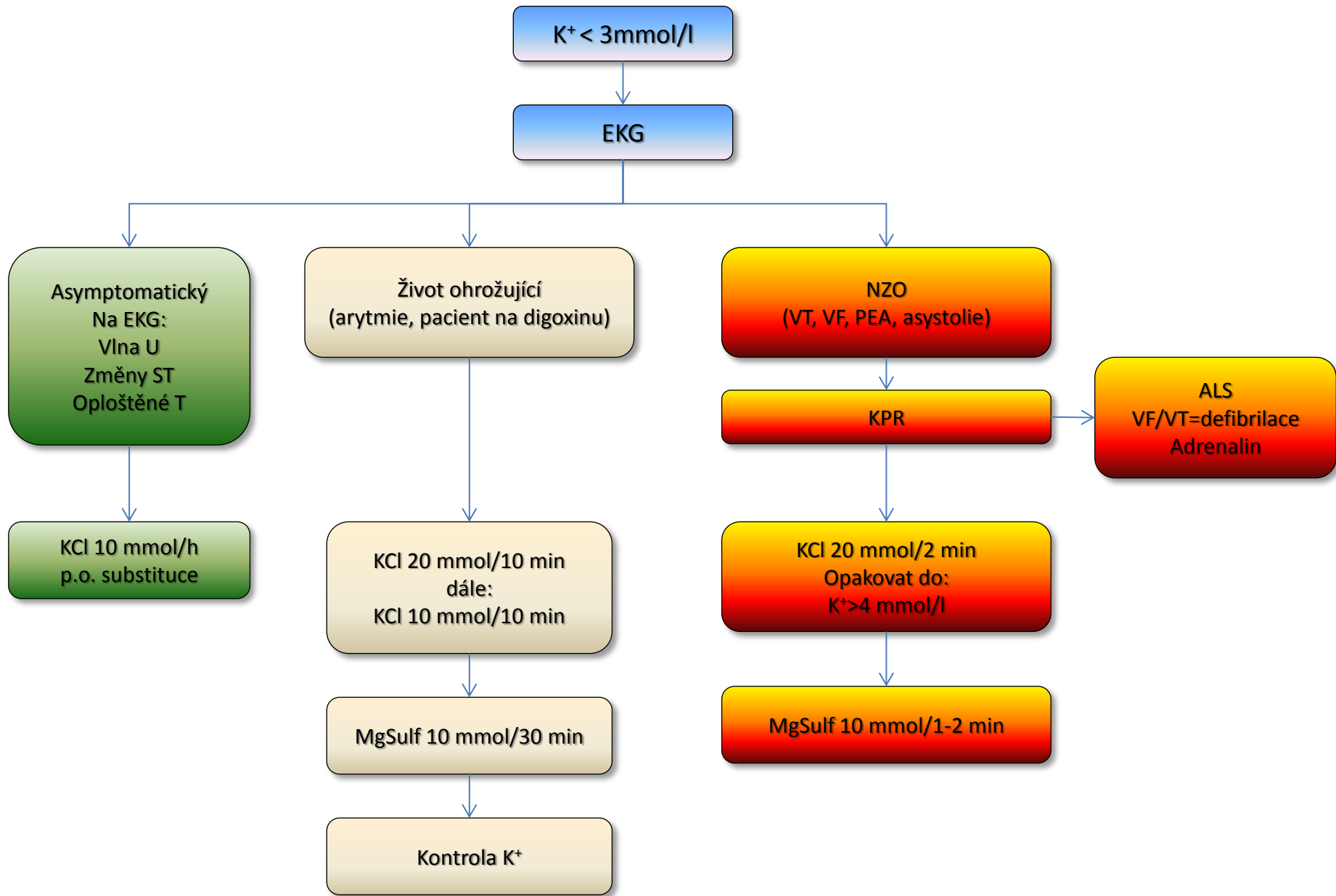
- Hypoxie
- Hypovolémie
- Hypokalémie/hyperkalémie/metabolické příčiny
- Hypotermie
- Trombóza (koronární tepny/plicní embolie)
- Tamponáda srdeční
- Toxické látky (intoxikace)
- Tenzní pneumotorax

REVERZIBILNÍ PŘÍČINY

- Hypoxie
- Hypovolémie
- Hypokalémie/hyperkalémie/metabolické příčiny
- Hypotermie
- Trombóza (koronární tepny/plicní embolie)
- Tamponáda srdeční
- Toxické látky (intoxikace)
- Tenzní pneumotorax

Analýza
krevních plynů
Na⁺, K⁺
Laktát
Glykémie
Cai

- KCl 7,45% 1 mmol=1 ml
- Magnesium sulfuricum 10% 4,06 mmol=10 ml

HYPERKALÉMIE

- mírná 5.3-6.0mmol/l
- střední 6.0-6.5mmol/l
- těžká >6.5mmol/l

CAVE – Pseudohyperkalémie:

- špatný odběr
- hemolýza vzorku
- výrazná leukocytóza,
- trombocytémie

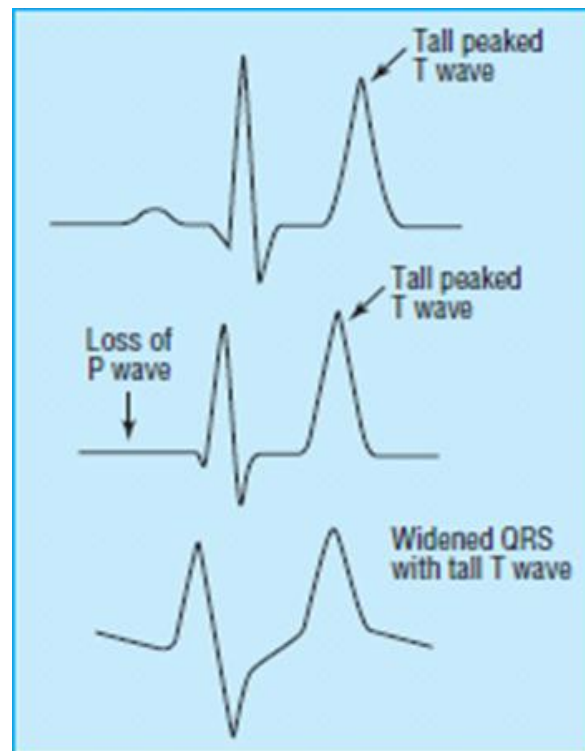
Příčiny hyperkalémie
Léky
<i>ACEi, ARB</i>
<i>Draslíkové doplňky</i>
<i>K+ šetřící diuretika</i>
<i>ATB</i>
<i>Suxamethonium</i>
<i>Thiopental?</i>
Ledvinné a metabolické choroby
<i>Akutní a chronické poškození ledvin</i>
<i>Typ 4 RTA</i>
<i>MAC</i>
Příjem potravy
Endokrinní poruchy
<i>Addison sy</i>
<i>Deficit inzulínu/hyperglykémie</i>
Hematologické choroby/rozpad buněk
<i>Tumor lysis syndrom</i>
<i>Masivní hemolýza</i>
<i>Četné krevní převody</i>
<i>Rabdomyolýza</i>
Hyperkalemická periodická paralýza

HYPERKALÉMIE

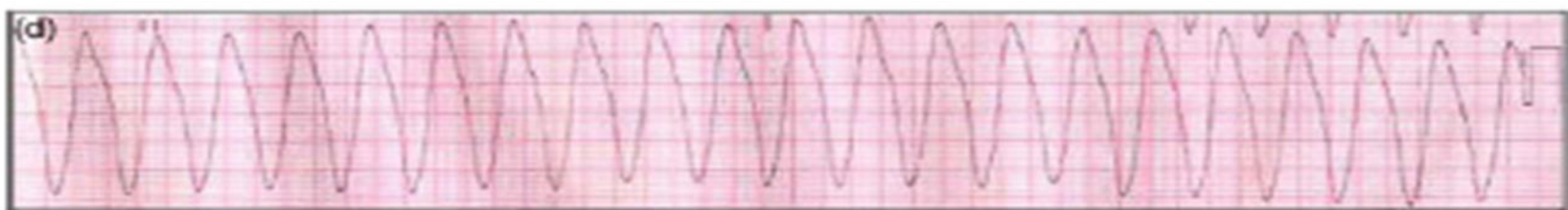
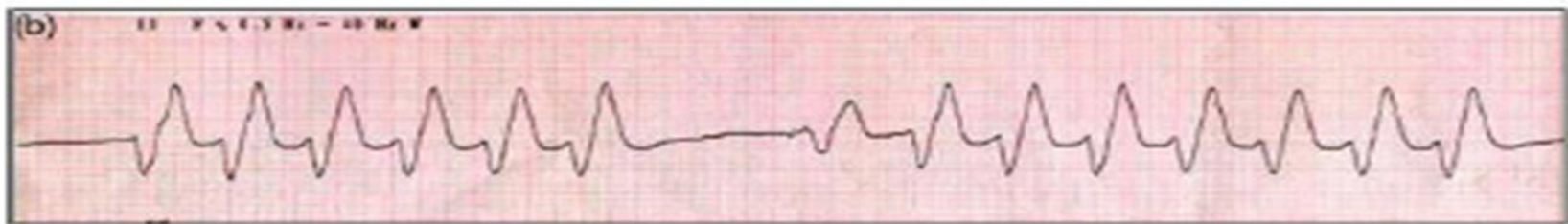
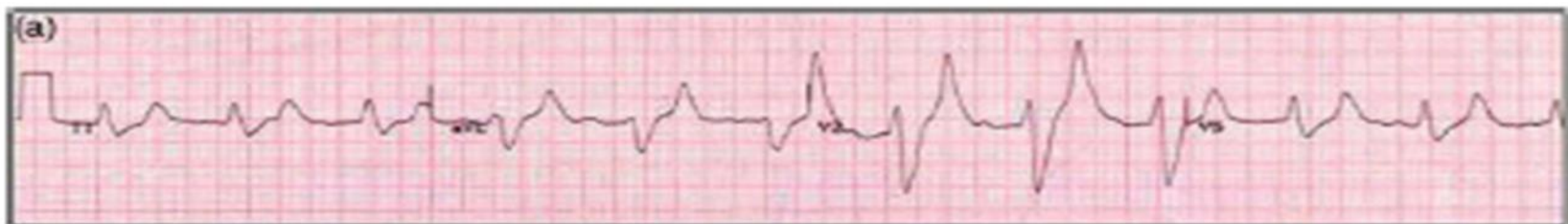
- proarytmogenní úsobení

6 mmol/l

- zkrácení repolarizace komor – zkrácené vysoké hrotnaté T, zkrácení QT, deprese ST úseků
- rozšíření QRS, prodloužení PQ
- rozšíření QRS, vymizení vlny P, AV blok
- bizarní široké QRS, junkční rytmus, bradykardie
- VF, asystolie

> 9 - 10 mmol/l

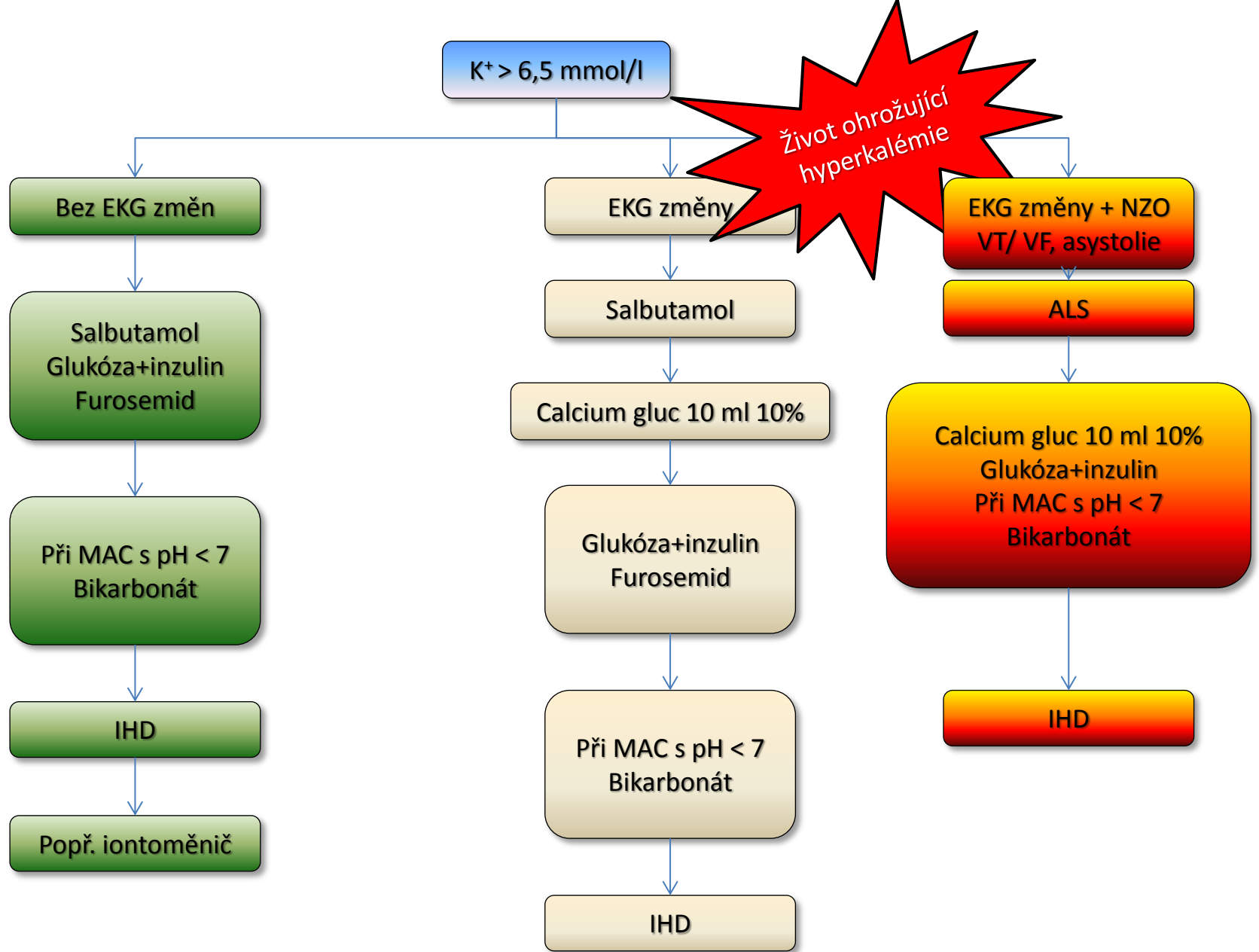

Léčba

Stop veškeré hyperkalemizující
medikaci!

Calcium gluconicum

- prevence arytmií
- stabilizace kardiomyocytu
- antagonizace efektu K^+ na membráně
- snižuje hladinu K^+
- CAVE při digoxinu (30min)

Salbutamol/albuterol

- redukce K^+ o 1-1,4 mmol/l
- i.v. vs nebulizovaná forma
- dávka 10 – 40 mg inhalačně/nebulizací
- dávka 0,5 – 1 mg i.v.
- efekt za 1-2 min
- vrchol za 40-80 min
- CAVE betablokátory
- tachykardie

Glukóza a inzulín

- redukce K^+ o max 1mmol/l/h
- krátkodobý inzulín
- CAVE hypoglykémie
- nutná monitorace

IHD/CRRT

- nejúčinnější metoda odstranění K^+
- i během KPR
- BF 150-200ml/min
- IHD, CVVHD, CVVHDF, PD

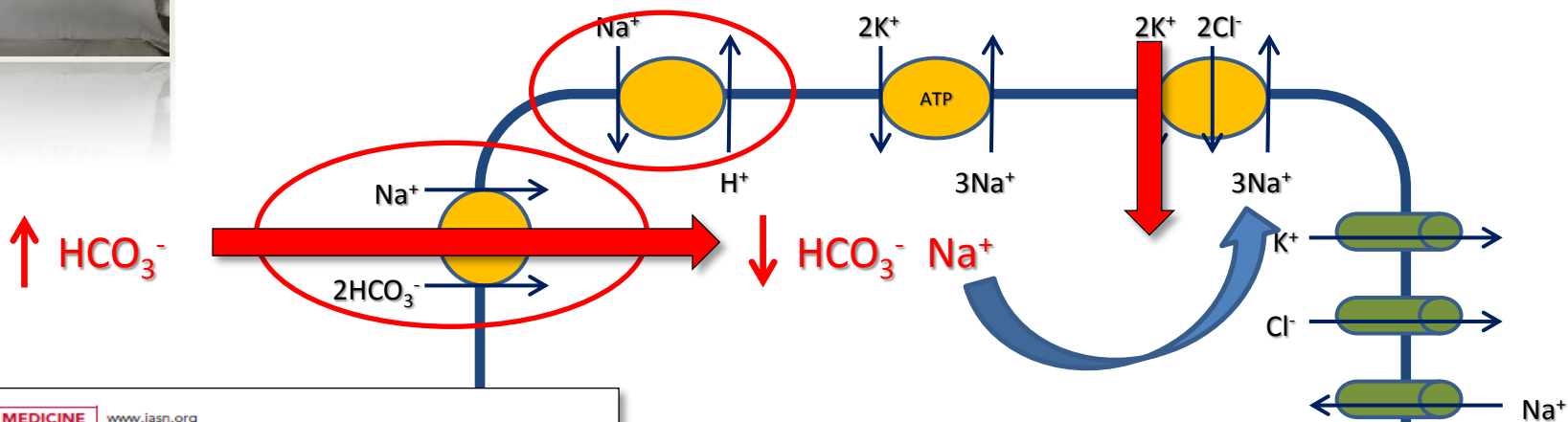
J Accid Emerg Med 2000;17:188-191

The management of hyperkalaemia in the emergency department

Hyperkalemia Revisited *(Tex Heart Inst J 2006;33:40-7)*

Bikarbonát sodný

- nesnižuje K^+ při absenci acidózy
- největší reakce u pacientů s těžkou acidózou (nízkým intracelulárním pH)
- Na^+/HCO_3^- kontrast, Na^+/H^+ antiport tím aktivnější, čím pH uvnitř buňky nižší
- nelze podat současně s Ca
- CAVE hypernatrémie

SCIENCE IN RENAL MEDICINE www.jasn.org
Effects of pH on Potassium: New Explanations for Old Observations
J Am Soc Nephrol 22: 1981-1989, 2011.

Controversial issues in the treatment of hyperkalaemia
Kamel S. Kamel¹ and Charles Wei²
¹Renal Division, St Michael's Hospital, University of Toronto, Toronto and ²Renal Division, Lakeridge Health Corporation, Oshawa, Canada

RUTINNĚ NEPODÁVAT

OPEN

Should chloride-rich crystalloids remain the mainstay of fluid resuscitation to prevent 'pre-renal' acute kidney injury?: con

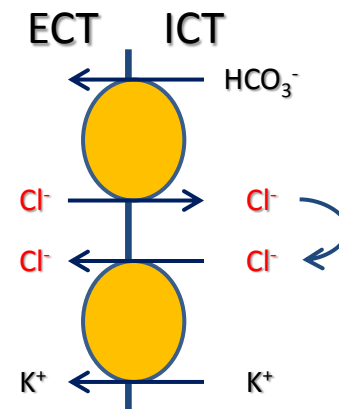
A Comparative Study of Impact of Infusion of Ringer's Lactate Solution Versus Normal Saline on Acid-Base Balance and Serum Electrolytes During Live Related Renal Transplantation

Saudi J Kidney Dis Transpl 2012;23(1):135-137

A Randomized Clinical Trial Comparing the Effect of Rapidly Infused Crystalloids on Acid-Base Status in Dehydrated Patients in the Emergency Department

Int. J. Med. Sci. 2012, 9

- není racionální důvod volit „fyzilogický“ roztok
- hyperchloremická MAC je škodlivá
- balancované krystaloidní roztoky

Hyperchloremic acidosis

CAVE AT v intenzivní péči

- literárně dobře doložená přítomnost dyskalmie v průběhu barbiturátového komatu
- obvykle hypokalémie s nutností agresivní substituce
- příčina nejasná (inhibice fosfofruktokinázy, vliv na neuronální napěťově-řízené draslíkové kanály)
- po ukončení barbiturátů možná fatální hyperkalémie

Intensive Care Med (2002) 28:1357–1360
DOI 10.1007/s00134-002-1399-y

BRIEF REPORT

Christopher J. S. Cairns
Benjamin Thomas
Stephen Fletcher
Michael J. A. Parr
Simon R. Finfer

Life-threatening hyperkalaemia following therapeutic barbiturate coma

Case Reports in Clinical Medicine, 2014, 3, 304-308
Published Online May 2014 in SciRes. <http://www.scirp.org/journal/crcm>
<http://dx.doi.org/10.4236/crcm.2014.35067>

Scientific
Research

Barbiturate Coma: Rebound and Refractory Hyperkalemia

A New Era for the Treatment of Hyperkalemia?

The NEW ENGLAND
JOURNAL *of* MEDICINE

ESTABLISHED IN 1812

JANUARY 15, 2015

VOL. 372 NO. 3

Patiromer in Patients with Kidney Disease and Hyperkalemia
Receiving RAAS Inhibitors

ORIGINAL ARTICLE

Sodium Zirconium Cyclosilicate
in Hyperkalemia

Chceme-li porozumět složitým dějům u kriticky nemocných, musíme rozumět základům.

We're a little concerned
about your potassium levels.

DĚKUJI ZA POZORNOST